

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

Natura 2000-områdets namn och områdeskod
Hedesundafjärden, SE0210366 och Pellesberget SE0210367

Områdestyp och skyddsstatus

Hedesundafjärden: SPA (enligt EU:s fågeldirektiv)

Pellesberget: SAC (Särskilt bevarandeområde enligt EU:s art- och habitatdirektiv).

Hela området Pellesberget ligger inom Hedesundafjärdens naturreservat. De delar av Hedesundafjärdens SPA-område som inte överlappar med Pellesberget ingår i Hedesundafjärdens samrådsområde.

Regeringen godkände utpekande av området i januari 1998.

Tidigare bevarandeplan fastställdes av Länsstyrelsen i mars 2011.

Denna bevarandeplan fastställdes av Länsstyrelsen den 31 mars 2017.

Områdets storlek

1 296,2 ha

Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet (Pellesberget)

Kod	Namn	Areal
3210	Större vattendrag	349,0 ha
3260	Mindre vattendrag (ej regeringsanmält)	3,3 ha
6450	Svämängar	46,8 ha
7110	*Högmossar	96,0 ha
7140	Öppna mossar och kärr	136,0 ha
9010	*Taiga	79,4 ha
9050	Näringsrik granskog	3,0 ha
9080	*Lövsumpskog	22,4 ha
91D0	*Skogbevuxen myr	6,2 ha
91E0	*Svämlovskog	20,0 ha

*) Bevarandet av naturtypen har hög prioritet inom EU.

Naturtypernas utbredning (Pellesberget) visas på karta, bilaga 1.

Gränser för Hedesundafjärden visas i bilaga 2.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivets bilaga 2 (Pellesberget)

1163 Stensimpa (*Cottus gobio*)

1355 Utter (*Lutra lutra*) (ej regeringsanmält)

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

Ingående arter enligt fågeldirektivet (Hedesundafjärden)

- A002 Storlom (*Gavia arctica*)
- A072 Bivråk (*Pernis apivorus*)
- A094 Fiskgjuse (*Pandion haliaetus*)
- A104 Järpe (*Bonasa bonasia*)
- A127 Trana (*Grus grus*)
- A166 Grönbena (*Tringa glareola*)
- A193 Fishtëarna (*Sterna hirundo*)
- A220 Slaguggla (*Strix uralensis*)
- A236 Spillkråka (*Dryocopus martius*)
- A239 Vitryggig hackspett (*Dendrocopus leucotos*)
- A241 Tretåig hackspett (*Picoides tridactylus*) (ej regeringsanmält)
- A409 Orre (*Tetrao tetrix*)

Ägarförhållanden

Staten och bolag.

Kommun

Heby.

Översiktlig beskrivning av området

Natura 2000-områdena Hedesundafjärden och Pellesberget ligger i länets nordligaste del och utgörs av ett mångfacetterat landskap utmed Hedesundafjärden i Dalälven. Hedesundafjärden är en reglerad del av Dalälvens nedre lopp. Trots regleringen finns här våtmarker av högsta skyddsklass och nedre Dalälven utgör en av landets kärnor när det gäller skyddsvärd skogsmark. Dalälvens vattenståndsvariationer har präglat det flacka området genom periodvis förekommande översvämningar som satt stora områden under vatten vilket gett upphov till flera ur naturvårdssynpunkt intressanta biotoper. Översvämningsskärr och älvängar dominerar på de låglänta markerna ofta i mosaik med sumpskog och moränholmar som är klädda med fuktiga eller friska skogar. Dessa våtmarker domineras, beroende på fuktighetsgraden, av olika starrarter, grenrör eller sjöfräken. Vidsträckta sumpskogar intar ställvis de låglänta områden samt övergångszonerna mot fastare marker. Ovanför högvattensgränsen dominerar friska skogstyper, vanligen granskog eller blandskog. Den större delen av sumpskogarna och skogarna på moränholmarna ute i våtmarkerna kan karaktäriseras som naturskogar med ett stort inslag av äldre träd och död ved. I området finns en väl utvecklad mosse, Gölmossen, med tydlig lagg, en mycket bred randskog samt ett mindre skogslöst plan.

Området hyser en rik epifytisk lavflora framför allt på asp, äldre ädellövträd och på död ved i olika former. Även mossfloran har en intressant artsammansättning. Den

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

mångfacetterade naturen hyser en rik fågelfauna, här finns bl.a. storlom, bivråk, fiskgjuse, järpe, trana, ljunpipare, grönbena, fisktärna, spillkråka och orre. I länsstyrelsens naturvårdsplan för länet har området givits klass I (högsta naturvärde) och delar av våtmarkerna har givits högsta värdeklass i den rikstäckande våtmarksinventeringen (VMI).

1987 beslutades att Hedesundafjärden skulle vara ett samrådsområde. År 1998 bildades Hedesundafjärdens naturreservat, vilket täcker en större del av samrådsområdet. Syftet med reservatet är att bevara ett våtmarkskomplex vid Nedre Dalälven med mossar, översvänningspåverkade kärr och strandskogar med inslag av naturskog. Natura 2000 områdena Hedesundafjärden och Pellesberget täcker samma område med undantag för att det i Natura 2000 området Hedesundafjärden även ingår de delar av samrådsområdet som inte är naturreservat. Detta förhållande gör att båda områdena kommer att behandlas tillsammans i denna bevarandeplan. Observera att Natura 2000 området Hedesundafjärden endast är ett SPA område, d.v.s. endast fågeldirektivet gäller i samrådsområdena, medan Pellesberget berörs av både fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. Natura 2000 området Hedesundafjärden utpekades som Natura 2000 år 1996 och Pellesberget 1998.

Den som bedriver en verksamhet eller utför en åtgärd som väsentligt kan komma att ändra naturmiljön i ett samrådsområde är skyldig att anmäla detta för samråd till länsstyrelsen enligt miljöbalkens 12 kap 6 § ”.

Hela området är utpekad som viktigt i länsplanen för vitryggig hackspett från 2016.

Bevarandesyfte

Bevarandesyftet med Natura 2000-områdena Hedesundafjärden och Pellesberget är att bevara eller återställa gynnsamt tillstånd för de prioriterade bevarandevärden som anges nedan. Även prioriterade bevarandeåtgärder anges nedan.

Länsstyrelserna ska enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ta fram bevarandesyften för alla Natura 2000-områden. Bevarandesyftet används tillsammans med beskrivningarna av områdets livsmiljöer och arter vid tillståndsprövningar som rör området, enligt 7 kap 28a – 29 §§ miljöbalken.

Bevarandesyftet ger även vägledning om hur myndigheterna behöver arbeta för att prioritera Natura 2000-områden i det fortsatta skyddsarbetet enligt 7 kap. 27 § miljöbalken och 16 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

Prioriterade bevarandevärden:

- Naturtyperna mindre vattendrag, större vattendrag, svämängar, taiga, högmosse, öppna mossar och kärr, lövsumpskog samt svämlövskog.
- Arterna storlom, bivråk, fiskgjuse, järpe, trana, ljunpipare, grönben, fisktärna, slaguggla, orre, spillkråka, tretåig hackspett och vitryggig hackspett.

Motivering:

Värdefulla våtmarker som öppna mossar och kärr, skogsbevuxna myrar samt barr- och sumpskogar.

Prioriterade bevarandeåtgärder:

- Revidering av reservatsbeslut och skötselplanen för naturreservatet Hedesundafjärden för att tillåta röjning av gran i skog, röjning av häckningsskär, hävd av svämängarna och mobila fågelskyddsområden.
- Anpassa reglering av Dalälven för att skapa en större och mer naturlig vattenståndsvariation.
- Regelbunden naturvårdsbränning.
- Skogsbruk som gynnar lövträd i delar som saknar formellt skydd.
- Naturlig föröngning/plantering av löv i delar som saknar formellt skydd.

Beskrivning av naturtyper och ingående arter enligt art- och habitatdirektivet (Pellesberget):

3210 - Större vattendrag (349 ha)

Större naturliga vattendrag (huvudfåror och större biflöden av älvar och åar) eller delar av vattendrag med relativt näringsfattigt och klart vatten, som i Pellesberget utgörs av nedre Dalälven. Naturliga vattenståndsvariationer skapar en variation av strandmiljöer med hög biologisk mångfald. Vattendynamiken är skiftande (älvsjöar, sel, meandersträckor, kvillar, forsar och fall). I mynningsområdet är vattendragen mer näringsrika eftersom eroderat sediment och näring från de övre delarna transporteras nedströms.

Vattendrag är känsliga för övergödning från exempelvis närliggande jordbruk och kvävenedfall och luften. Dämmen för till exempel vattenkraft orsakar drastiska förändringar i vattenståndet och förhindrar olika fiskarter från att vandra upp i vattendraget. Främmande arter är ett hot då de kan konkurrera ut de inhemska.

3260 - Mindre vattendrag (3,3 ha)

Mindre vattendrag har en vegetation med inslag av flytbladsväxter, undervattensväxter och/eller akvatiska mossor. En viktig förutsättning för naturtypen är oreglerad vattenföring samt fria vandringsvägar. Även naturliga omgivningar med strandskog/svämskog och våtmarker är betydelsefulla för naturtypen. Strandskogen behövs för beskuggning av strandnära partier och för tillgången på substrat i form av

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

nedfallande material, stambaser, socklar och död ved i eller i anslutning till vattendraget. I Pellesberget finns två lugnt flytande mindre vattendrag som mynnar i Dalälven.

Nuvarande eller ökad vattenreglering är ett stort hot mot naturtypen. Artsammansättningen i vattendraget ska vara naturlig; främmande arter eller fiskstammar får inte förekomma. Försämrade vattenkvalitet genom till exempel spridning eller utsläpp av försurande ämnen, närsalter, miljögifter och grumlande ämnen skadar naturtypen, liksom skogsbruk, hydrologisk påverkan samt exploatering i omgivande strandområden.

6450 - Svämängar (46,8 ha)

Öppna älvängar som översvämmas under vår och sommar. Naturtypen omfattar sådana marker som ännu hålls öppna genom hävd och/eller naturliga störningar. Dessa har används som slåtterängar sedan mycket lång tid tillbaka. Viss krontäckning av träd och buskar som inte är av igenväxningskaraktär kan förekomma. Naturtypen har ofta en relativt trivial flora som domineras av högvuxna gräs och starrarter och örter såsom kabbeleka och kråklöver. Svämängar är viktiga för vadarfåglar som till exempel enkelbeckasin, storspov och grönbena. Även groddjur och många insekter, till exempel trollsländor, gynnas av naturtypen. Till följd av älvregleringarna har de naturliga vattenståndsfuktuationerna störts. Detta, i kombination med upphörd slåtter, har gjort att ängarna i området delvis vuxit igen med videbuskar.

Nuvarande eller ökad vattenreglering samt igenväxning på grund av utebliven hävd är ett stort hot mot naturtypen. Tilläggsutfodring av betesdjur och gödsling annat än från betande djur skadar naturtypen, liksom hydrologisk påverkan samt exploatering i objektet eller i angränsande områden.

7110 - *Högmossar (96 ha)

Naturtypen omfattar tydligt välvda mossar som har höjt sig över omgivningen och utvecklat ett öppet eller trädklätt mosseplan. Krontäckningen är normalt <30%, men högmossar/partier med högre krontäckning (<100%) förekommer. Mossen kan antingen vara plåtåformigt, koncentriskt eller excentriskt välvd.

Hela den hydrologiska enheten inkluderas i naturtypen, det vill säga mosseplanet samt omgivande laggkärr och randskog. Gölar, höljor, strängar, tuvor, dråg, småvatten och vattenmosaiker kan förekomma i högmossekomplexet. Torvproduktion sker, men nettotillväxten kan ha upphört genom naturlig oxidation. Mosseplanet är en ombrotrof miljö vilket innebär att vattenförsörjningen endast sker genom direkt nederbörd. Därmed blir näringshalten och pH-värdet mycket låga vilket gör miljön artfattig. Naturtypen har en perenn vegetation som ofta domineras av ris och vitmossor.

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

Högmossar är känsliga för verksamheter som stör hydrologin, exempelvis dikning, och tunga maskiner får inte framföras då de medför markskador. Näringstillförsel från närliggande jordbruk eller från skogsavverkningar i intilliggande områden orsakar förändringar i florans i den annars näringsfattiga naturtypen, vilket leder till igenväxning.

7140 - Öppna mossar och kärr (136 ha)

Mossar eller fattiga till intermediära kärr som är öppna eller mycket glest trädbevuxna. Vitmossor dominerar i bottenskiktet. I Pellesberget finns naturtypen främst nära älvstränderna där den ofta gradvis övergår i svämängar som är tydligare präglade av tidigare slätter.

Naturtypens hydrologi och hydrokemi får inte påverkas negativt, till exempel genom dikning, inom eller utanför Natura-området. Naturtypen är även känsligt för onaturliga vattenståndsfuktuationer beroende på älvregleringar, vilka kan leda till igenväxning av de öppna ytorna. Torvbrytning och andra företag som orsakar markskador får inte ske. Genom till exempel spridning eller utsläpp av gödningsämnen, försurande ämnen, närsalter, miljögifter och grumlande ämnen skadas naturtypen, liksom av skogsbruk samt exploatering i eller utanför området. Igenväxning är också ett hot.

9010 - *Taiga (79,4 ha)

Skogar med naturlig åldersvariation, artsammansättning, strukturer och ekologisk funktion. Naturtypen förekommer på torr-blöt, näringsfattig-näringsrik mark och den innefattar ett flertal undertyper. I Pellesberget finns spridda delområden med taiga av olika undertyper. Gran är ofta dominerande men det finns stora inslag av triviallövträd, inte minst i Björkholmen i SO. Ett par mindre myrholmar med äldre tallskog finns även och vid älvstranden öster om högmossen finns en äldre tallskog där den sällsynta skalbaggen reliktblöck är påträffad.

Hot mot naturtypen är till exempel avvattningsföretag som ändrar hydrologin samt hydrogeologin i området och ger försämrade förutsättningar för naturtypen och dess typiska arter. Frånvaro av lövträd och död ved i olika solexponeringsgrad missgynnar många av naturtypens arter.

9050 - Näringsrik granskog (3,0 ha)

Naturtypen förekommer ofta på basisk berggrund och i södra Sverige ofta på mullrik brunjord. Naturtypen är näringsrik och torr-blöt och översilning kan förekomma. Naturtypen ligger ofta i sänkor, på dalbotten eller i sluttningar med finsediment och/eller rörligt markvatten men kan även förekomma på flack mark. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 50-100%, och gran utgör minst 50 % av grundytan. Utöver gran kan samtliga inhemska trädslag förekomma.

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

Områden med stor artrikedom med avseende på rödlistade arter knutna till naturtypen kan klassas som näringsrik granskog även om ett naturskogstillstånd inte hunnit uppkomma efter ett kontinuitetsbrott. Fältskiktet är i huvudsak präglat av näringsrika förhållanden och är välutvecklat och artrikt. Det finns både en högört- och en lågörtvariant. Epifytfloran kan vara rik. Där grundvattenytan ligger högt och där genomsilning eller översilning av marken äger rum är faunan av ryggradslösa djur och floran särskilt rik.

Naturtypen behöver skydd från produktionsinriktat skogsbruk och exploatering, medan t.ex. bränder och stormfällningar är naturliga delar av skogens livscykel. Brist på dynamiska krafter kan leda till brist på habitat, vilket kan drabba ingående arter negativt. Närvaro av lövträd kräver en naturlig dynamik och begränsade viltstammar. Systempåverkande arter, till exempel klövvilt och bäver, kan påverka förekomsten av löv negativt. Naturtypen är även känslig för hydrologisk påverkan inom och utanför området. Spridning eller utsläpp av gödningsämnen, försurande ämnen, närsalter och miljögifter skadar naturtypen.

9080 - *Lövsumpskog (22,4 ha)

Naturtypen förekommer på näringsrik mark som är fuktig-blöt. Det finns en påverkan från högt grundvatten och översvämning sker normalt årligen. Naturtypen finns på mineraljord, tunna torvtäckten och i vissa fall även på torvmark av lövkärrstorv/vasstorv. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 50-100%, och ask/triviallöv (var för sig eller tillsammans) med undantag av fjällbjörk utgör minst 50 % av grundytan. I södra och mellersta delarna av landet utgörs trädskiktet ofta av klibbal och ibland ask. Längre norrut finns mest gråal och glasbjörk och allra längst i norr även asp. Videarter kan förekomma i både träd- och buskskikt. Gran är ett vanligt inslag i naturtypen.

Naturtypen är mycket känslig för störningar i hydrologin varför dikningar (även skyddsdikning) i och kring området skulle kunna skada värdena. Produktionsinriktade avverkningar i området har direkt skadlig effekt. Däremot kan en naturvårdsgallring och borttagande av gran vara positivt eftersom granen ibland konkurrerar ut lövträden på sikt. Tunga maskiner får ej framföras eftersom det ger körskadorna och störningar i hydrologin. Lövsumpskogar är även känsliga för avverkningar i angränsande marker eftersom luftfuktighet påverkas negativt av detta.

91D0 - *Skogbevuxen myr (6,2 ha)

Myrar (mer än 30 cm djupt torvtäcke) som är bevuxna med barr-, bland- eller lövskog. Samtliga tallmossar räknas till denna typ. Kantzonen mellan trädklädd och öppen myr är ofta betydelsefull för insekter som kräver båda miljöerna. Naturtypen är representerad i form av en tallmossa nordväst om högmossens lagg.

Skogbevuxna myrar är känsliga för förändringar i hydrologin och hydrokemin varför dämning (annat än i naturvårdsändamål) eller avvattningsföretag såsom dikningar

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

och torvbrytning inte får förekomma i eller i anslutning till myren om de skadar naturvärdena. Naturlig dynamik måste få råda med bl.a. stormfällningar och översvämningar vilket ger upphov till viktiga strukturer såsom död ved och gamla träd. Skogsbruksåtgärder kan också skada värdena varför avverkning, markberedning, plantering etc. inte får förekomma. Spridning av till exempel aska och gödningsämnen i och kring naturtypen ger stora förändringar på vegetationens artsammansättning.

91E0 - *Svämlövskog (20,0 ha)

Naturtypen ligger i anslutning till vattendrag på jordar som är väl dränerade vid lågvatten. Skogen översvämmas regelbundet vid högvatten. Det sker en kontinuerlig pålagring av finsediment i samband med översvämningarna. Trädskiktets krontäckningsgrad är 30-100% och ask/triviallöv (var för sig eller tillsammans) utgör minst 50 % av grundytan. Ask, asp, gråal och klibbal är de vanligaste trädslagen. Buskskiktet består ofta av olika videarter, brakved, olvon och vilda röda vinbär. Fältskiktet innehåller ofta högrörter och ormbunkar, men även fattiga starrtyper förekommer. Naturtypen i området utgörs till större delen av yngre och triviala lövdominerade skogar på relativt väl dränerade jordar. Inslag av äldre lövdominerade skogar förekommer i kantzonen utmed Björkholmen i områdets östra del.

Naturtypen behöver skydd från produktionsinriktat skogsbruk och exploatering inom och utanför området. Dynamiska krafter, som till exempel bränder och stormfällningar, är naturliga delar av skogens livscykel och avsaknad av sådana kan leda till brist på habitat, vilket kan drabba ingående arter negativt. Naturtypen är även känslig för hydrologisk påverkan inom och utanför området; bristen på översvämningar är särskilt allvarlig då naturtypen förutsätter det och kommer att övergå till annan skog om svämpåverkan upphör. Ett visst lövinslag i trädskiktet är viktigt för många organismer, varför det i lövrika bestånd kan bli aktuellt att hålla efter den konkurrensstarka granen. Likaså kan systempåverkande arter, till exempel klövvilt och bäver, påverka förekomsten av löv, speciellt asp, negativt. Spridning eller utsläpp av gödningsämnen, försurande ämnen, närsalter och miljögifter skadar naturtypen.

Utvecklingsmark

I området finns en hel del ung skog som kan klassas som utvecklingsmark mot taiga (9010), lövsumpskog (9080) eller svämlövskog (91E0). 2015 genomfördes en naturvårdsbränning i ett ca 6 ha stort yngre bestånd i nordvästra delen, detta område som kan ses som utvecklingsmark mot taiga.

1163 - Stensimpa (*Cottus gobio*)

Stensimpa förekommer i många olika typer av sötvattenmiljöer med renspolade bottenar. Arten är vanligast i strömmande vattendrag med steniga och grusiga bottenar, men den går att hitta såväl på blockrika bottenar som rena sandbottenar. Leken sker

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

under försommaren. Hannarna hävdar revir kring en hålighet de har grävt ut under en sten och de vaktar den befruktade rommen tills den kläcks. Födan utgörs av ryggradslösa djur, fiskrom och ibland fiskyngel. Stensimpa är känd från denna del av Dalälven och det får anses mycket sannolikt att den förekommer regelbundet i området.

Vandringshinder hindrar spridning uppströms. Arten är känslig för borttagande av skuggande träd och buskar, förändrade bottenförhållanden och försämrade syreförhållanden i bottnarna.

1355 - Utter (*Lutra lutra*)

Utter lever invid vatten som erbjuder riklig tillgång på lättillgänglig föda året runt och som har tillgång till landområden där den kan vila ostört, föda upp ungar etc. Arten är vintertid beroende av strömmande vatten som ger möjlighet till näringsfångst om sjöarna blir islagda. Utterns föda består mestadels av fisk som t.ex. lake, simpor och karpfiskar, men även groddjur, kräftor, större insekter, fåglar och mindre däggdjur kan ingå i dieten.

Artens bevarandetilstånd i Pellesberget är oklar, men den har observerats vid Dalälven alldeles utanför områdets gräns och det får därför anses sannolikt att den regelbundet använder strandmiljöerna inom området.

Potentiella hot mot arten är ökad belastning av miljögifter, biltrafik, utökad reglering av vattendrag, drunkning orsakad av fasta fiskeredskap samt störningar från det rörliga friluftslivet.

Beskrivning av ingående arter enligt fågeldirektivets bilaga 1 (Hedesundafjärden):

A002 – Storlom (*Gavia arctica*)

Storlommen häckar från Skottland till Berings sund och majoriteten av de svenska fåglarna övervintrar i Svarta och Kaspiska havet. En mindre del stannar dock i Östersjön och Nordsjön under vintern. 99 % av EU:s häckande population finns i Sverige och Finland. Vid häckningen är storlommen mycket ortstrogen och normalt återvänder paret till samma lokal år efter år. Nedanför fjällkedjan häckar arten nästan uteslutande i större sjöar eller fjärdar (>20 ha) i skogslandskapet. Den föredrar näringsfattiga vatten med gles eller ingen växtlighet, steniga stränder och rikligt med små, gles bevuxna öar för bobygge. I Uppland finns också arten i vissa grunda, vassrika sjöar. Eftersom arten har mycket svårt att röra sig på land läggs bobalen så nära strandkanten som möjligt. Normalt fiskar storlommen i samma vatten som den häckar men kan göra flygturer till fiskrika vatten i närheten.

Arten är mycket känslig för förhöjt vattenstånd under den tid ägg och ungar finns i boet. Från senare delen av april till början på juli bör vattenståndet stiga högst 5 cm

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

och minska högst 30 cm. Storlommen är också mycket känslig för störningar och i områden med rörligt friluftsliv på land eller i vattnet inom 200 meter från boet (t.ex. kanoter, båtar och badande människor) kan ungrproduktionen slås ut helt. Detta delvis p.g.a. ökad predation då boet lämnas oövakat. Skyddsområden och kanalisering av kanot- och båttrafik har visat sig åter ge framgångsrika häckningar i områden där detta varit ett problem. Ytterligare ett problem med båttrafiken är om stora svallvågor slår mot boet som då kan sköljas ner i vattnet.

A072 – Bivråk (*Pernis apivorus*)

Bivråken häckar i variationsrika skogsområden. I södra Sverige är den optimala häckningsmiljön ett mosaikartat blandskogslandskap med skog, betesmarker, brynmiljöer och våtmarker, nära en sjö eller ett vattendrag. Bivråkar rör sig över stora ytor för att söka föda (under försommaren ca 25-50 km², under sensommaren upp till 100 km²). Vuxna fåglar livnär sig bl.a. på småfågelungar, grodor och troligen även humlelarver. Ungarna matas med getinglarver. Arten trivs i insektsrika miljöer med lövträdsrika skogar, brynzoner och fuktiga marker med gott om groddjur.

Ett hot mot arten är ett allt sämre utbud av insektsrika biotoper i skogs- och jordbruksmark. Detta har troligen medfört sämre tillgång på sociala getingar, vars larver och puppor är en livsnödvändig föda för bivråkens ungar. Även användandet av kemiska bekämpningsmedel i t.ex. jordbruket, igenväxning med gran i gamla ängs- och hagmarker, brist på vårblostande sälj samt på blommande örter påverkar förekomsten av insekter negativt.

A094 – Fiskgjuse (*Pandion haliaetus*)

Fiskgjusen häckar på alla kontinenter utom i Syd- och Mellanamerika. I Europa häckar 90 % av paren i Sverige, Finland och Ryssland och nordeuropeiska fåglar övervintrar söder om Sahara. Sverige hyser ungefär 40 % av det europeiska beståndet varför Sverige har ett extra stort ansvar för arten. Fiskgjusen bygger stora risbon som vanligen placeras i toppen av grova, plattkronade, gamla tallar med utsikt över omgivningen. De utvalda boträden kan växa i allt från slutna skog till öppna områden som hyggen och myrar. I regel läggs boet i direkt anslutning till fiskrika sjöar och vattensystem, och många är placerade intill stranden eller på öar. Fiskgjusen fångar fiskar ner till en halv meters djup och kräver att vattnet inte är för grumligt eftersom det då är svårare att hitta bytena.

Hoten mot fiskgjusen utgörs framförallt av störningar från friluftsliv (sportfiske, bad, kanoting, båttrafik etc.) i bonas närhet. Bristen på lämplig botråd är ofta ett problem. Inom en begränsad yta i Västergötland tjugofaldigades antal par när artificiella boplatzformar sattes upp vilket belyser bristen på naturliga boplatser. Miljögifter har under föregående sekel varit ett mycket allvarligt hot mot arten, men än idag förekommer kemikalier såsom bromerade flamskyddsmedel som kan ha en negativ påverkan.

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

A104 – Järpe (*Bonasa bonasia*)

Järpen har sin huvudsakliga förekomst i ett brett bälte från Skandinavien till Stilla havet. Den är mycket stationär och när ett par har etablerat sig på en plats, stannar de där så länge biotopen är intakt. Järpen förekommer framförallt i större sammanhängande barrskogsområden, i första hand granskog med hög bonitet och rikligt med lövträd. Eftersom arten är stationär i sitt revir (25-50 ha) året runt krävs att häckningsbiotoperna kan erbjuda föda och skydd under alla årstider. Förekomsten av skydd verkar vara en nyckelfaktor och arten finns framförallt i täta skogsbestånd med ett rikt buskskikt eller mycket unga granar. Gallring och röjning i dessa bestånd leder nästan undantagslöst till att arten försvinner. Dessutom krävs ett lövinslag på över 10 % med al, björk och asp eftersom järpen under vintern har alhången samt al- och björkknopp som en huvudsaklig födokälla. Liksom för övriga skogshöns är tillgången på insekter avgörande för ungarnas överlevnad. Eftersom järpen är mycket stationär krävs en mycket god förekomst av kärr, myrar, bäckar och sumpskog i reviren.

Arten är känslig för att täta skogar med ett rikt buskskikt och mycket björk, al och asp röjs eller gallras. Järpen drabbas också hårt av dikningen av myr- och skogsmark eftersom ungförelvningen då kraftigt försämras. Även fragmentering och stor brist på sammanhängande gynnsamma biotoper (>25 ha) hotar arten. Till följd av det intensiva och storskaliga skogsbruket har populationen halverats sedan 1950-talet.

A127 – Trana (*Grus grus*)

Tranan häckar på sankta sjö- eller havsstränder, på våta myrmarker, vid större slättsjöar, i öppna kärr, i sänkta sjöar och andra större eller mindre våtmarker. Ett gemensamt krav, oavsett val av habitat, är att tranorna har möjlighet att bygga boet oåtkomligt för marklevande rovdjur, dvs. alltid omgärdat av vatten. Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor, småfisk m.m. Under häckningen rör sig paret normalt inom ett område i storleksordningen 1 km². Tranan häckar sparsamt på myrar och sjöstränder i norra Uppland.

Då tranan idag har en stark population föreligger det inga direkta hot mot arten i Sverige.

A166 – Grönbena (*Tringa glareola*)

Grönbenans lämpliga miljöer utgörs av sankta stränder längs sjöar och vattendrag samt på fuktiga/våta gräs- eller starrbevuxna myrar. Arten kräver tillgång på öppet vatten och dyiga stränder.

Grönbenan hotas av en utebliven hävd på sankta stränder och dikning av våtmarker. Åtgärder som negativt påverkar områdets hydrologi bör inte genomföras. Fuktiga till våta gräs- och starrbevuxna strandängsområden bör hävdas genom slåtter eller

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

extensivt bete, så att de inte blir helt igenvuxna. I Hedesundafjärden kan arten missgynnas av att de öppna svämpåverkade naturtyperna längs Dalälven växer igen eller slutar hävdas.

A193 – Fisktärna (*Sterna hirundo*)

Fisktärnan behöver tillgång på fiskrika sjöar och/eller grunda kustområden samt störningsfria häckningsplatser. För att större kolonier ska kunna etableras krävs rovdjursfria områden; framför allt mink och räv bör hindras nå häckningsplatserna. Under häckningen födosöker fisktärnorna inom ett område i storleksordningen 1-5 km².

Den är känslig för störning och ökande båttrafik och expanderande friluftsliv är ett stort hot. Ohävd och igenväxning kan leda till att viktiga häckningsplatser försvinner. Lokalt kan förekomst av mink leda till att kolonier försvinner. Spridning och ackumulering av miljögifter har negativa effekter på häckningsutfallet. Eventuell etablering av vindkraftverk vid kända kolonier kan vara ett framtida hot.

A220 – Slaguggla (*Strix uralensis*)

Slagugglan häckar främst i gles, uppbruten barr- och blandskog i anslutning till lämpliga födosöksområden i form av öppen mark såsom myrar, kalhyggen och småskaligt jordbrukslandskap. För god häckningsframgång krävs höga gnagartätheter och tillgång på lämpliga häckningsplatser i form av ihåliga träd, framför allt s.k. skorstenstubbar av tall eller ihåliga ekar. I detta hänseende är spillkråkan en viktig art då skorstenar ofta bildas efter det att träden knäcks i höjd med ett gammalt spillkråksbo. Eftersom det råder en akut brist på naturliga boplatser kan man sätta upp holkar i lämpliga områden så länge inte detta drabbar pärlugglan. I Uppland häckar över hälften av slagugglorna i holk. Arten jagar över arealer i storleksordningen 5–12 km² och ungfåglar sprider sig 5–70 km från boplatserna.

Artens känslighet är starkt knuten till bristen på lämpliga boplatser. Detta som en följd av rationalisering och städivering i skogen som lett till att lämpliga boträd tagits bort, samt att träden sällan får bli så grova som lämpliga boträd är. Dagens skogar är också allt för täta då plantering följt av röjningar och gallringar sett till att träden står i jämna förband så tätt som möjligt i för bästa kvalitet och avkastning. Dessutom är dikningen av skog och våtmarker ett stort problem då större ytor beskogas och att födotillgången försämras.

A236 – Spillkråka (*Dryocopus martius*)

Spillkråkan är vanligast i barr- och blandskog med högst täthet i gammal högproduktiv blandskog. Reviren är mycket stora, normalt mellan 400 och 1000 ha vilket gör att det i regel ingår en mängd olika miljöer i ett revir. Spillkråkan rör sig lätt över stora områden och återfinns därmed även i fragmenterade områden. För bobygget krävs grova träd av vanligen asp, tall eller björk. Asp skall ha en

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

brösthöjdsdiameter över 30 cm och tall 40 cm. Medelåldern på botallar i Uppland är 170 år och boträden har ofta en sådan dimension att de skulle lämpa sig för örnbön. Tillgången på död ved är en väsentlig faktor för spillkråkan, vars födosök är helt inriktat på vedlevande insekter. Då arten äter mycket hästmyror har spillkråkan lägre krav på den döda veden och stubbar räcker ofta långt. Spillkråkan är något av en nyckelart i skogslandskapet eftersom den årligen hackar ut ett nytt bo som sedan återanvänds av t.ex. knipa, skogsduva, ugglor, tornseglare och fladdermöss.

Spillkråkan är känslig för minskad lövträdsandel, ökad granandel och mera homogena bestånd. Minskad medelålder i bestånden i intensivt brukade trakter gör att tillgången på lämpliga boträd minskar. Eftersom spillkråkan i stor utsträckning livnar sig på hästmyror missgynnas den med största säkerhet av stubbrytning och GROT-uttag.

A239 – Vitryggig hackspett (*Dendrocopos leucotos*)

Arten är den mest specialiserade av alla europeiska hackspettar beroende på att den främst livnar sig på larverna av bark- och vedlevande insekter i döda eller döende lövträd. Lövinslaget får inte understiga 75 %, och mängden död ved bör inte understiga 20 % av virkesvolymen. Bohålet mejslas vanligen ut i asp, björk och al och då särskilt i döda, döende eller försvagade träd. I en svensk studie utgjorde bark- och vedlevande insekter 79 % av födan, varav hälften var skalbaggs-larver. Även under ungmattningstiden, när insektstillgången i övrigt är god, utgjorde larver av vedinsekter 50 % eller mer av födan. Denna starka specialisering på lövträdslevande insekter gör att den vitryggiga hackspetten kräver en kontinuerlig tillgång till ett stort antal kraftigt insektsangripna lövträd. Det i särklass viktigaste trädslaget för födosök är björk (34 %), följt av asp (18 %) och sälg (17 %) och därefter ek (10 %), gråal (7 %), klipbal (5 %) och övriga lövträd (4 %). Dessutom kan arten temporärt nyttja brända barrträd eller kraftigt insektsangripna barrbestånd, exempelvis stormfälld eller översvämmad granskog som angripits av granbarkborre, så länge dessa barrbestånd finns inom rimliga avstånd från revirets lövträdsdominerade skogar.

Den vitryggiga hackspetten är mycket känslig för minskat lövinslag i skogsmarken. Det stora och allt annat överskuggande hotet mot vitryggig hackspett i Sverige är överföringen av naturlig, varierad skog till ensartade monokulturer av gran och tall, överföring av lövdominerade bestånd till rena barrbestånd samt att merparten av döda och döende träd tas bort i skogen. Flisning och vedhuggning kan på ett mycket negativt sätt påverka förekomsten av lämpliga födosökmiljöer. Bristen på bränder och dikning av våta marker samt även reglering av vattendrag ger även det minskad mängd lövträd och död ved. De onaturligt stora stammarna av älg och rådjur medför att lövföryngringen i stora områden är så gott som försumbar. Fragmentering av lämpliga häckningsmiljöer, såväl på beståndsnivå som på landskapsnivå, bidrar till att splittra beståndet. Denna fragmentering leder till att effekterna av olika negativa processer på beståndsnivå förstärks. Störningar på häckningsplatserna kan ha mycket stor effekt när populationsstorleken är så liten som den är i nuläget.

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

A241 – Tretåig hackspett (*Picoides tridactylus*)

Den tretåiga hackspetten förekommer cirkumpolärt i taigan i främst Europa och Nordamerika. Arten är normalt en stannfågel. Födan utgörs av skalbaggar och skalbaggs-larver – framförallt barkborrar – som den hackar fram ur döende och döda träd. Förekomsten av tillräckliga mängder död ved är således den viktigaste beståndsreglerande faktorn. De högsta tätheterna finns normalt i högproduktiv, orörd, fuktig granskog med ett rikt inslag av björk, al och asp liksom döda träd i form av högstubbar, rakor och lågor. Så fort kravet på goda födosökmiljöer är uppfyllt kan arten hittas i de flesta miljöer med gott om död/döende ved såsom svämskogar, lövbrännor, sumpskog eller andra självgallrande bestånd. Då mängden lämpligt substrat varierar över åren i olika områden flyttar hackspetten sitt revir efter mattillgång. Boet hackas helst ut i gran men även tall. I lövdominerade bestånd återfinns boet i döende björk, asp eller al. Mängden lämpligt substrat i form av döende eller döda träd måste utgöra minst 15 m³/ha eller ca 5 % av den stående biomassan i ett 100 ha stort område.

Tretåig hackspett är känslig för trakthyggesbrukets verkningar som leder till minskad mängd döende träd och minskat lövinslag. Även utdikningen av skogsmark och våtmarker är ett stort problem. Allt intensivare skogsbruk med allt mindre arealer obrukad skog gör att livsrummet för arten krympt under den senare delen av 1900-talet. Mer specifikt handlar det om överföringen av naturlig, varierad skog till ensartade monokulturer av gran och tall samt skogsbrukets tidigare vana att städa bort merparten av döda och döende träd i skogen. Bristen på bränder och dikning av våta marker samt även reglering av vattendrag ger även det minskad mängd död ved.

A409 – Orre (*Tetrao tetrix*)

Orren är de öppna markernas skogshöna och häckar på hedar och mossar samt i tidiga successionsstadier efter kalhyggen och skogsbränder. I skärgårdsmiljö häckar arten på kala skär och öar och i fjälltrakterna kan den gå upp i fjällbjörkskogen. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Björkknoppar är en viktig diet under vinterhalvåret. Under sommarhalvåret är dieten mer varierad, men vegetabilier dominerar, bl.a. är blåbärsblom en viktig komponent.

Orren är känslig för effekterna av produktionsinriktat skogsbruk, då den behöver lövrika, luckiga och flerskiktade skogar. Brist på stora brandfält med efterföljande lövuppslag (framförallt björk) som förr med regelbundna intervall skapades i den boreala zonen kan vara ett hot. Brandfälten kan i viss mån ersättas av kalhyggen under förutsättning att lövuppslaget inte röjs bort till förmån för barrträd.

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

Bevarandemål

3210 - Större vattendrag

Arealen ska vara minst 349 ha. Vattnets forna inverkan på såväl land- som vattenmiljöer ska återskapas i så stor utsträckning som möjligt. Målet ska vara att återfå en naturligare vattenregim. Vandringsvägar för fisk ska hållas fria i vattendraget såväl som i anslutande vattensystem. Naturtypen ska hysa självreproducerande bestånd av harr och öring. Främmande arter eller fiskstammar får inte förekomma i naturtypen och vattnets kvalitet ska vara oförändrad eller förbättrad. Naturtypens omgivningar med strandskog/svämskog, våtmarker och mader ska vara oförändrade eller förbättrade både när det gäller kvantitet och kvalitet. Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de för naturtypen typiska arterna bör ske. Typiska arter är till exempel stensimpa och öring.

3260 - Mindre vattendrag

Arealen ska vara minst 3,3 ha. Vattnets forna inverkan på såväl land- som vattenmiljöer ska återskapas i så stor utsträckning som möjligt. Målet ska vara att återfå en naturligare vattenregim. Vandringsvägar för fisk ska hållas fria i vattendraget såväl som i anslutande vattensystem. Främmande arter eller fiskstammar får inte förekomma i naturtypen och vattnets kvalitet ska vara oförändrad eller förbättrad. Naturtypens omgivningar med strandskog/svämskog, våtmarker och mader ska bibehållas eller förbättras både när det gäller kvantitet och kvalitet. Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de för naturtypen typiska arterna bör ske. Typiska arter är till exempel stensimpa, öring och harr.

6450 - Svämängar

Arealen ska vara minst 46,8 ha. Naturtypen ska bestå av öppna hävdade älvängar med äldre solitära träd där uppkomsten av nya träd, främst ek, gynnas. Vedartad igenväxningsvegetation får inte förekomma och Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, ska vara högst måttlig. Naturlig vattenregim i form av översvämningar ska uppträda regelbundet och de hydrologiska förhållandena ska vara opåverkade av dikningsingrepp. Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de för naturtypen typiska arterna bör ske. Typiska arter är till exempel tätört och ängsvädd. Naturtypen ska inte vara påverkad av näringstillförsel eller utsläpp av kemikalier.

7110 - *Högmosse

Arealen högmosse ska vara minst 96 ha. Myrens hydrologi och hydrokemi får inte vara starkt generellt påverkad av mänskliga ingrepp. Mindre ingrepp som orsakat lokal störning i begränsade delar av myren kan accepteras. Vegetationen ska spegla vad som är normalt för ett hydrologiskt intakt högmosseplan. Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de för naturtypen typiska arterna bör ske.

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

Krontäckningsgraden kan variera naturligt, från kalmosse till skogsmosse. Torvproduktionen kan ha avstannat tillfälligt till följd av t ex brand, atmosfäriskt nedfall eller klimatvariationer.

7140 - Öppna mossar och kärr

Arealen öppna mossar och kärr ska vara minst 136 ha. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattnande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Hydromorfologiska strukturer som är väl förknippade med naturtypen ska finnas i representativ utsträckning. Myren ska omges av andra naturtyper och tillsammans bilda ett större sammanhängande myrkomplex. Mjukmattor ska vara allmänt förekommande. Typiska arter av mossor, till exempel olika vitmossarter, ska förekomma.

9010 - *Taiga

Arealen öppna mossar och kärr ska vara minst 79,4 ha. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli, naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av till exempel plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier. Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. Flera typiska arter för naturtypen ska vara allmänt förekommande i området. Näringskrävande örter finns endast undantagsvis.

9050 - Näringsrik granskog

Arealen öppna mossar och kärr ska vara minst 3 ha. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli, naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av till exempel plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier. Flera typiska arter för naturtypen ska vara allmänt förekommande i området.

9080 - *Lövsumpskog

Arealen ska vara minst 22,4 ha. Skogen ska vara flerskiktad och rik på stående och liggande död ved samt gamla och grova träd. Träd- och buskskiktet ska domineras av triviallöv och/eller ask, andelen gran ska vara mycket liten. Grova och vidkroniga lövträd är solbelysta och är inte trängda av andra träd. Hydrologin ska vara ostörd.

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de för naturtypen typiska arterna bör ske. Typiska arter är till exempel stjärtmes, mindre hackspett, sumpviol, grön sköldmossa, hårklomossa, klomossa och mörk rörsvepemossa.

91D0 - *Skogsbevuxen myr

Arealen ska vara minst 6,2 ha. Skogen ska vara flerskiktad och rik på stående och liggande död ved samt gamla och grova träd. Trädsiktet i ska domineras av tall med inslag av lövträd, andelen gran ska vara liten. Grova och vidkroniga tallar är solbelysta och är inte trängda av andra träd. Hydrologin ska vara ostörd. Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de för naturtypen typiska arterna bör ske. Typiska arter är till exempel tretåig hackspett, spillkråka, järpe och tjäder.

91E0 - *Svämlövskog

Arealen ska vara minst 20 ha. Skogen ska vara flerskiktad, luckig och rik på stående och liggande död ved; död ved av asp förekommer allmänt i olika nedbrytningsstadier. Det ska finnas gott om gamla och grova träd, andelen gamla solexponerade tallar och lövträd ska vara hög. Trädsiktet ska vara av naturskogskaraktär och domineras av triviallöv med inslag av ask, ek och tall medan andelen gran ska vara mycket liten. Grova och vidkroniga lövträd och tallar ska vara solbelysta och inte trängda av andra träd. Naturlig vattenregim i form av översvämningar ska uppträda regelbundet och de hydrologiska förhållandena är opåverkade av dikningsingrepp. Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de för naturtypen typiska arterna bör ske. Typiska arter är till exempel stjärtmes, mindre hackspett, sumpviol, grön sköldmossa, hårklomossa, klomossa och mörk rörsvepemossa.

1163 - Stensimpa (*Cottus gobio*)

Omgivningen, bottenarna och syreförhållandena ska vara gynnsamma för arten och den ska förekomma regelbundet i området.

1355 - Utter (*Lutra lutra*)

Områdets miljöer ska vara gynnsamma för arten och den ska förekomma regelbundet i området.

Fågelarter

De för SPA-området Hedesundafjärden utpekade fågelarterna enligt EU:s fågel och habitatdirektiv ska alla förekomma regelbundet och ha goda förutsättningar att häcka i området med hänsyn till förekomst av strukturer, habitat, populationer av bytesdjur och andra faktorer som är viktiga för exempelvis bobygge, rastning och födosök.

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

Bevarandetillstånd idag

3210 - Större vattendrag

Vattnets inverkan på såväl land- som vattenmiljöer är betydligt mindre än vad det varit på grund av vattenregleringen i älven. De naturligt förekommande stammarna av öring och harr har minskat kraftigt och otillräcklig vattengenomströmning har lett till igenslamning av bottnar. Naturtypen bedöms inte ha gynnsamt bevarandetillstånd idag.

3260 - Mindre vattendrag

Bevarandetillståndet för denna naturtyp är oklar.

6450 - Svämängar

Svämängarna är under igenväxning med videsnår och är i behov av åtgärder i form av röjning/gallring samt slåtter eller bete. Vattnets inverkan i form av översvämningar är mindre än vad det varit på grund av vattenregleringen i älven. Naturtypen bedöms inte ha gynnsamt tillstånd idag.

7110 - *Högmosse

Den aktuella mossen är relativt opåverkad. Typiska och karaktäristiska arter finns och naturtypen bedöms därmed ha ett gott bevarandetillstånd i området.

7140 - Öppna mossar och kärr

En del öppna mossar och kärr förekommer, men också områden som växer igen med videbuskar. Naturlig vattenregim i form av översvämningar har tidigare hållit naturtypen öppen men denna störning är idag betydligt mindre än vad det varit på grund av vattenregleringen i älven. Naturtypen bedöms inte ha gynnsamt tillstånd idag.

9010 - *Taiga

Skogarna i området varierar mycket var det gäller trädålder och mängden naturliga strukturer. Tallskog på myrholmar och vid stränder har ofta gott med om äldre träd och död ved och har därmed ett gott bevarandetillstånd. Granskogarna i områdets västra del(skötselområde B i skötselplan) saknar nästan helt död ved och kan därför ännu inte anses ha ett gynnsamt bevarandetillstånd.

9050 - Näringsrik granskog

Bevarandetillståndet för denna naturtyp är oklar.

9080 - *Lövsumpskog

Naturtypen består av relativt unga skogar med endast sparsam förekomst av död ved. Skogen är dock ganska opåverkad av dikning och kan med fri utveckling och eventuellt manuellt borttagande av gran att med tiden uppnå ett gynnsamt bevarandetillstånd.

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

91D0 - *Skogbevuxen myr

Naturtypen bedöms ha en opåverkad hydrologi. Eventuellt är trädsiktet lite ungt och mängden död ved för lågt, men naturtypen kan uppnå ett gynnsamt bevarandetilstånd med fri utveckling.

91E0 - *Svämlövskog

Vattenståndsvariationerna är betydligt mindre än vad de varit. Detta bidrar bland annat till en ökad andel gran. Naturtypen bedöms därför inte ha gynnsamt bevarandetilstånd idag.

1163 - Stensimpa (*Cottus gobio*)

Kunskapen om artens populationsstorlek i området är bristfällig.

1355 - Utter (*Lutra lutra*)

Kunskapen om artens populationsstorlek i området är bristfällig.

A002 - Storlom (*Gavia arctica*)

Kunskapen om hur arten uppträder i området är bristfällig.

A072 - Bivråk (*Pernis apivorus*)

Kunskapen om hur arten uppträder i området är bristfällig.

A094 - Fiskgjuse (*Pandion haliaetus*)

Arten häckar eller har häckat i anslutning till området. Vattnet i Hedesundafjärden är troligen av vikt för födosök. Förutsättningarna för att arten ska kunna häcka inom området är oklara och bevarandetilståndet kan därför inte bedömas i dagsläget.

A104 - Järpe (*Bonasa bonasia*)

Kunskapen om hur arten uppträder i området är bristfällig. Enstaka rapporter tyder på att arten häckar i området.

A127 - Trana (*Grus grus*)

Arten häckar regelbundet på öppna våtmarker i området. Bevarandetilståndet bedöms vara gynnsamt.

A166 - Grönbena (*Tringa glareola*)

Kunskapen om hur arten uppträder i området är bristfällig.

A193 - Fisktärna (*Sterna hirundo*)

Arten häckar i eller i nära anslutning till område. Kunskapen om eventuella hot som mink och mänsklig störning är dock låg och bevarandetilståndet kan därför inte bedömas.

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

A220 - Slaguggla (*Strix uralensis*)

Arten spelar regelbundet i området. Avverkning av för arten viktiga biotoper i den del av Hedesundafjärdens Natura 2000-område som inte ingår i reservatet kan utgöra ett hot. Bevarandetillståndet bedöms ändå, med grund av en mängd rapporter de senaste åren, vara gynnsamt.

A236 - Spillkråka (*Dryocopus martius*)

Arten uppträder regelbundet i området. Ingen rapport om häckning finns. Bevarandetillståndet för arten i området är oklart.

A239 - Vitryggig hackspett (*Dendrocopus leucotos*)

Arten förekommer endast mycket sporadiskt i området. Hedesundafjärdens lövskogar är förmodligen viktiga för arten i ett större landskapsperspektiv men invandring av gran på grund av det reglerade vattenståndet i Dalälven är problematiskt. Bevarandetillståndet bedöms inte vara gynnsamt.

A241 - Tretåig hackspett (*Picoides tridactylus*)

Arten uppträder endast sporadiskt i området. Det är tveksamt om områdets skogar erbjuder tillräckligt med strukturer såsom stående död ved och äldre träd för arten. Bevarandetillståndet bedöms inte vara gynnsamt.

A409 - Orre (*Tetrao tetrax*)

Arten häckar regelbundet i området. Bevarandestillståndet bedöms vara gynnsamt.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

- Allt för hårt skogsbruk i de delarna av Hedesundafjärdens SPA-område som inte omfattas av Naturreservat. T.ex. genom minimal naturvårdshänsyn i form av sparandet av äldre och speciellt värdefulla träd såsom döda stående träd och lövträd eller nyplantering av gran.
- Igenväxning av svämpåverkade miljöer p.g.a. vattenregelring och/eller utebliven skötsel.
- Utbredning av gran på bekostnad av lövträd i de skogliga naturtyperna.
- Störning från rörligt friluftsliv vid boplatser som kan medföra misslyckad häckning för flera av fågelarterna, speciellt fisktärna, storlom och fiskgjuse som häckar i nära anslutning till vatten.
- Utsläpp och spridning av bekämpningsmedel, olja och kemikalier, bl.a. från 2-taktsmotorer.
- Övergödning, vilket orsakar igenväxning och förändrad artsammansättning.

2017-03-31

Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

- Minskat utbud av insekter i landskapet genom habitatförändringar i form av torrläggning av våtmarker, mer rationellt jord- och skogsbruk, spridning av bekämpningsmedel m.m. är ett hot fågelarter som är beroende av en god förekomst av insekter för sin överlevnad.
- Miljögifter påverkar främst fiskgjuse och utter genom anrikning av gifter genom bytesdjuren medan bivråk, törnskata, orre, järpe, grönben drabbas av att de nödvändiga insekterna försvinner, varpå de inte kan hitta föda till sina ungar.
- Predation från mink som påverkar utpekade fågelarter negativt. Särskilt utsatta är fisktärna och storlom.

Bevarandeåtgärder

- Revidering av skötselplanen för naturreservatet Hedesundafjärden. Pellesberget är skyddat som naturreservat; skötselplanen är dock otillräcklig för att syftet och bevarandemålen i denna plan skall uppnås och bör således revideras på flera punkter:
 - Idag föreskriver skötselplanen fri utveckling i hela området med undantag för frihuggning av ekar och naturvårdsbränningar. Skötselplanen bör revideras till att tillåta biotopvårdande åtgärder i området så som borthuggning av gran i svämlövskogarna, slåtter eller bete av älvängarna, röjning av lämpliga häckningsskär för fisktärna m.m.
 - Föreskrifterna bör även kompletteras så att det blir möjligt att inför temporära och mobila fågelskyddsområden vid behov. Detta för att främst förhindra att fisktärnans och fiskgjusens häckningar blir misslyckade pga. närgånget friluftsliv.
- Skapa en större och mer naturlig vattenståndsvariation. För att de Natura 2000-naturtyper och arter som är knutna till Nedre Dalälven och dess strandnära miljöer ska nå och/eller bibehålla ett gynnsamt bevarandetillstånd, och likaså om målet i EU:s ramdirektiv för vatten om god ekologisk status i Nedre Dalälven skall nås, måste det skapas en större och mer naturlig vattenståndsvariation. Det bör därför utredas vilka effekter en mer naturvårdsanpassad reglering av Nedre Dalälven får på övriga samhällsintressen så som energiförsörjning, jordbruk, säkerhet, turism och friluftsliv m.m. Man måste sedan arbeta för att åstadkomma en reglering som på ett bättre sätt beaktar naturvårdens intressen än vad som hittills har skett.
- För att gynna de lövträdsberoende fågelarterna samt många andra organismer bör man regelbundet naturvårdsbränna delar av området. Därav bör en brandplan upprättas. För att få kostnadseffektivitet samt ett naturvårdsoptimerat landskapsperspektiv på bränningarna bör brandplanen samordnas med nationalparken, övriga näraliggande skyddade områden samt de skogsbolag som äger omkringliggande mark.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Bevarandeplan
HEDESUNDAFJÄRDEN och PELLEBERGET

22(22)

2017-03-31

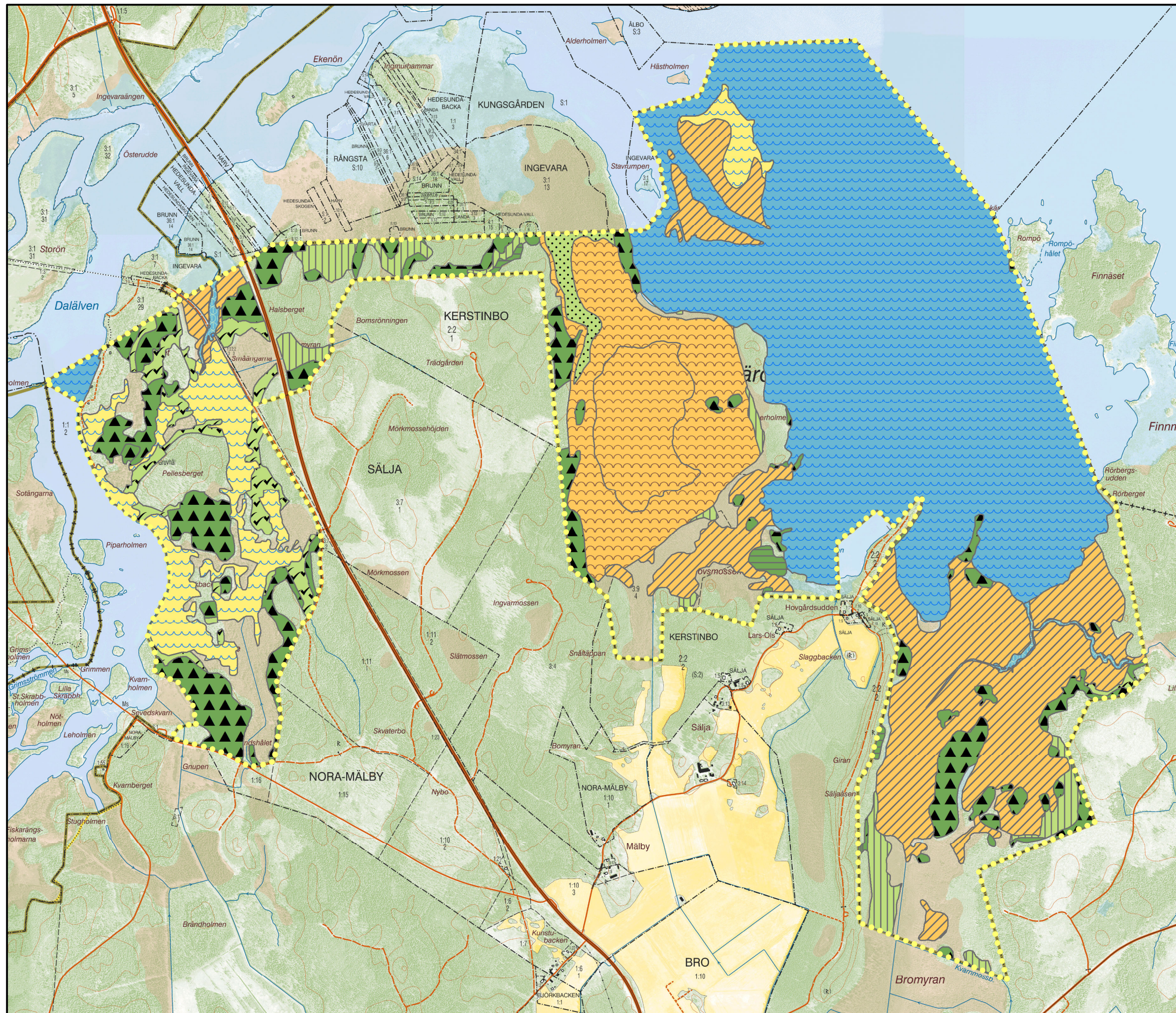
Dnr: 511- 1927-16
Dossienr: 0331-02-122

- För de delar av Hedesundafjärdens Natura 2000-område som inte omfattas av naturreservatet (och tillika Natura 2000-området Pellesberget) kan skogsbruk bedrivas med förstärkt naturvårdshänsyn. Med hänsyn till de utpekade fågelarterna bör en högre naturvårdshänsyn användas. Naturvårdshänsynen bör då inrikta sig på att bevara viktiga strukturer och funktioner för de utpekade fågelarterna så att dessa kan leva vidare i området.
- Naturlig föryngring och/eller plantering av löv i de delar av Hedesundafjärdens Natura 2000-område som inte omfattas av naturreservatet. För att uppnå gynnsamt bevarandetillstånd för flera utpekade arter, inte minst vitryggig hackspett, är det viktigt att mängden lövträd ökar i området.

Bilaga

1. Naturtyper och gränser enligt Natura 2000 i Pellesberget
2. Gränser enligt Natura 2000 i Hedesundafjärden

Bilaga 1. Naturtyper enligt Natura 2000
 Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län,
 Bevarandeplan 2017-03-31,
 dnr 511-1927-16.
Natura 2000-området Pellesberget,
SE0210367, Kommun: Heby.

0 390 780 1 170 1 560
 Meter

1:18 000

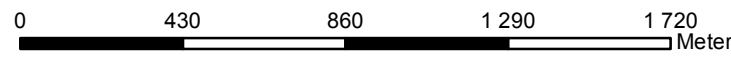
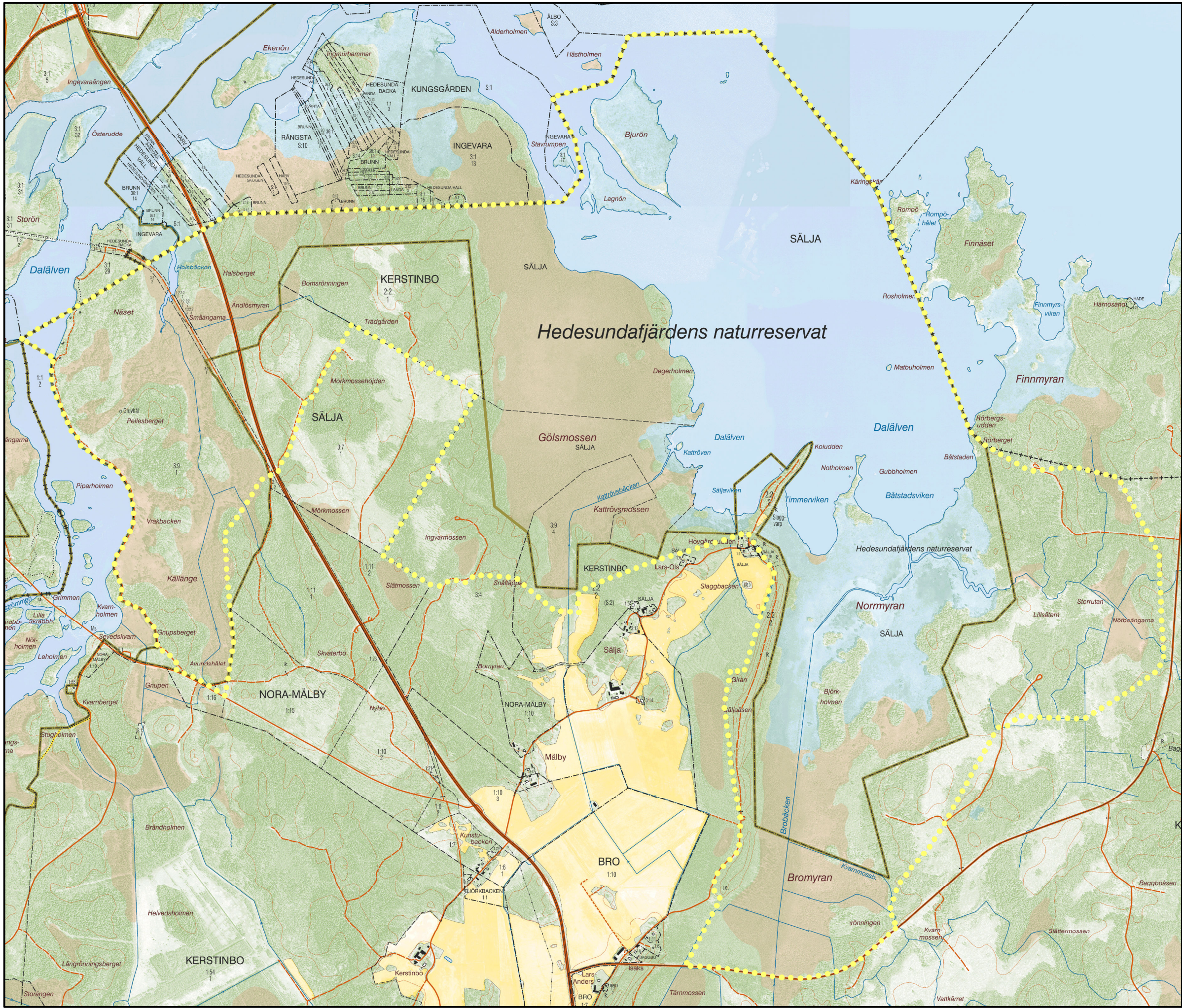

© Lantmäteriet/Länsstyrelsen

Bilaga 2. Gränser enligt Natura 2000.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län,
Bevarandeplan 2017-03-31,
dnr 511-1927-16.
Natura 2000-området Hedesundafjärden
SE0210366, Kommun: Heby.

Naturtyper

●●●●● Gräns Natura 2000

1:20 000

© Lantmäteriet/Länsstyrelsen